

güç yapacak yegane iki ekol durumunda oldukları inkar edilemez bir olgudur. Ancak onlardan biri diğerine karşı önemli bir fedakarlıkta bulunmak durumunda kalmıştır ki o da Maturidilik olmuştur. Elbette ki bu fedakarlık gönüllü olarak değil de konjüktürel faktörlerin dayattığı bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

SONUÇ

Kaynağını Kur'an'dan alan Kelam ilmi hicretin ikinci asından itibaren sistematik tarzda büyük bir hızla gelişme sürecini tamamlamış ve İslam toplumunun şekillenmesinde en belirleyici bir konuma yükselmiştir. Bu ilmin etki sahası sadece ilk asırlarda İslam'ın merkezi durumundaki başta Hicaz ve Arap Yarımadası olmak üzere Ortadoğu coğrafyası ile (Eş'ari Kelam ekolü) sınırlı kalmamış, aynı zamanda da İslam'ın yayıldığı tüm coğrafyada olduğu gibi özellikle de Orta Asya Türk bölgelerinde de büyük bir tesir sahasına sahip olmuştur (Maturidi Kelam ekolü). İki farklı coğrafyada neredeyse eş zamanlı olarak oluşan iki büyük Kelam ekolünden birisi olan Maturidi ekolü daha çok Türklerin yaşadıkları ve hakim oldukları bölgelerde etkili olması dolayısıyla Türk kültürünün ulaştığı tüm İslam coğrafyasına ulaşmıştır. İşte bunlardan birisi de Balkanlar olmuştur. Balkanların Osmanlı İmparatorluğu hakimiyetine girmesiyle beraber burada diğer ilmi disiplinlerde olduğu gibi Kelam alanında da alimler yetişmeye başladı. Öyle ki aralarında dönemin en önemli ilim merkezleri durumunda olan İstanbul'a gitmeden doğup büyüdüğü memleketinde önemli alimler arasında yer alanlara bile rastlanılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Algül, Hüseyin, "Osmanlılar Döneminde Makedonya'da Yetişen ve Türk Bilim Dünyasına Katkıda Bulunan Alimler", *Diyanet İlmî Dergi*, 1999, C. 35.
- Aydın, Ömer, *Türk Kelam Bilginleri*, İstanbul 2004
- Badeen, Edward, *Sunnitische Theologie in Osmanischer Zeit*, Würzburg: Ergon Verlag 2008
- Baki, Süleyman, "Manastırlı İsmail Hakkı Efendi, Eserleri ve Kelami Görüşleri" *Osmanlı İlim, Düşünce Ve Sanat Dünyasında Balkanlar - Milletlerarası Tartışmalı İlmî Toplantı*, 7-9 Mayıs 2014 Edirne, Tebliğ Özetleri
- Coşkun, İbrahim, "Filibeli Ahmet Hilmi'nin Allah Tasavvuru", *Osmanlı İlim, Düşünce Ve Sanat Dünyasında Balkanlar - Milletlerarası Tartışmalı İlmî Toplantı*, 7-9 Mayıs 2014 Edirne, Tebliğ Özetleri.
- en-Nesefi, Ebu'l-Mu'in, *Tabsiratu'l-Edille*, Hazırlayan, Hüseyin Atay, Ankara 1993, C. I
- Kalaycı, Mehmet, "Eşarilik ve Maturidilik Ulaştırma Girişimleri: Tacüddin es-Sübki ve Nuniyye Kasidesi", *Dini Araştırmalar Dergisi* (2012), c.14, sayı: 40.
- , "Nev'î Efendi'nin İhtilaf Risalesi ve Kaynağı", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* (2015), c. 56: 1.
- , "Şeyhul-İslam Mehmed Esad Efendi ve Eşarilik-Maturidilik İhtilafına İlişkin Risalesi", *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2012/1, c. 11, sayı: 21
- Necip Yılmaz, M., "Filibeli Ahmet Hilmi ve Materyalizme Yöneltili Eleştiriler", *Osmanlı İlim, Düşünce Ve Sanat Dünyasında Balkanlar - Milletlerarası Tartışmalı İlmî Toplantı*, 7-9 Mayıs 2014 Edirne, Tebliğ Özetleri.
- Özervarlı, M.S., "The Contribution of Balkan Scholars to the Growth of Ottoman Kalam Thought" *Proceedings of the Second International Symposium on Islamic Civilisation in the Balkans*, Research Centre for Islamic History, Culture and Art.
- Salih, Eyüp, "Makedonya'da Tasavvuf Alanında Etkili Olan Halvetilik ve El Hacc Mehmet Pir Hayati Efendi Rumi Halveti Asitanesi", *Osmanlı İlim, Düşünce Ve Sanat Dünyasında Balkanlar - Milletlerarası Tartışmalı İlmî Toplantı*, 7-9 Mayıs 2014 Edirne, Tebliğ Özetleri

TAHRİR DEFTERLERİNE GÖRE RUMELİ'DE MÜSLÜMAN MAHALLE DÜZENİ: PRİZREN SANCAĞI ÖRNEĞİ

HANİFE ALACA*

Prizren
160200

Özet

Günümüz Kosova Devleti'nin önemli şehirlerinden biri olan Prizren, Makedonya-Kosova sınırında yer almaktadır. Osmanlı idaresine geçtiği 1456 tarihinden itibaren, bir Osmanlı şehri görünümünü kazanmaya başlamıştır. Önemli ticaret ve ulaşım yolları üzerinde bulunması dolayısıyla şehrin XV. yüzyılın ikinci yarısından itibaren sürekli bir gelişme kaydettiği görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Prizren'in fethi ile birlikte sancakta bulunan kaza ve nahiyelerin mahalleleri, bu mahallelerde yaşayanların nüfusu, hukuki, dini ve sosyal yapılarını incelemektir. Bu veriler ışığında, Osmanlı Devleti'nin Rumeli coğrafyasında yer alan mahalle kavramını ortaya konmaya çalışılacaktır.

Çalışmanın temel kaynağını Başbakanlık Osmanlı Arşivi ve Ankara'da Tapu Kadastro Kuyûd-ı Kadime Arşivi'nde bulunan tahrir defterleri oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Prizren, Mahalle, İdarî Taksimat

Muslim Neighborhood Arrangement in Rumelia According to tax Registers: Example of Sanjak of Prizren

Abstract

Today, Prizren where is in Kosova, is located between Makedonya and Kosova borders. After the Ottoman domination in 1456, Prizren started to become an Ottoman city. Because of its location in which there was an important trade route and transport roads, city developed during the second half of 15th century.

The main goal of this study is to get information about neighborhoods, population structure, industrial and traditional activities and charitable foundations of Prizren. Neighborhoods, socio-economic structure related to the information obtained as a result of the Ottoman Empire, located in the Balkans will attempt to demonstrate the concept of neighborhood.

The main sources of this study are from Ministry of Ottoman Achieves and cadastral record registers in the Land Registry Cadastre, Kuyud-ı kadime in Ankara.

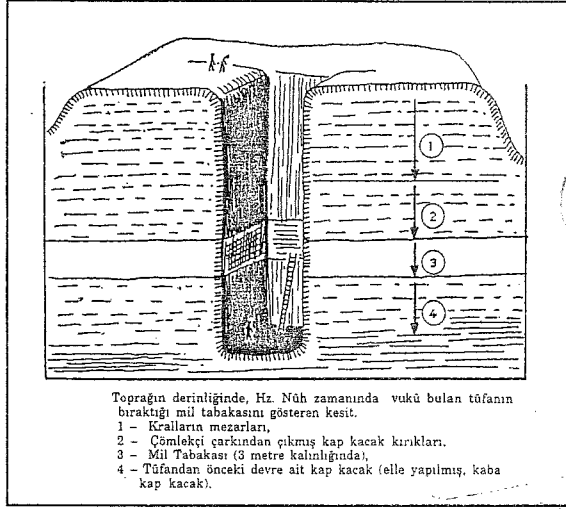
Keywords: The Ottoman Empire, Prizren, Neighborhoods, Administrative Units

30 Kasım 2018

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Özetlersek, açıkladığımız sebeplerden dolayı, insanlığın çok büyük bir kesimini ilgilendiren tarihin belli başlı dönüm noktaları şunlar olmalıdır:

1. Nuh A.S. Tufanı : M.Ö. 2104 (4103-2001)
2. Milad Hz. (İsa'nın doğumu)
3. Hicret : 622
4. Ayn Calut Savaşı : 1260
5. Protestanlığın başlangıcı: 1517
6. Fransız İhtilali : 1789
7. Sovyetler Birliğin parçalanması : 1991

KAYNAKLAR

1. Quoted in Ross E. Dunn: "The Adventures of İbn Battuta, A Muslim Traveler of the 14 th Century (London and Sydney: Croom Helm 1986) p.1;
2. Öztuna Yılmaz: "Büyük Osmanlı Tarihi" İstanbul, Ötüken Neşriyat, 1994 I. cilt ;
3. Michael H. Hart: "The 100 A Ranking of the most Influential Persons in History" Kuala Lumpur 1989
4. R.J.H. Jenkins : "Social Life in the Byzantine Empire" in "The Cambridge Medieval History, Ed By J.M. Hussey (Cambridge University Press, 1967: rept. 1978) vol IV part II pp 88-89
5. Roland Bainton: "The Reformation of the Sixteenth Century" London 1963;

MADDE İHTİLAZ EDİLMİŞ
SONRA GELEN DOKÜMAN

24 MAYIS 2009

PRİZREN'DE YOK OLAN OSMANLI ESERLERİ

Ahmet S. İĞCİLER¹²³

Osmanlı mimari eserlerinin mevcut olan sayısına ve değerlerine göre Kosova, Balkanların en zengin bölgesini oluşturmaktadır. Kosova, Balkanların öteki ülkeleri gibi, Kosova Meydan Savaşı'ndan (1389) sonra Osmanlı yönetimi altına düşerek, çoğu kasabaları Osmanlı yönetiminin idari ve kültür merkezleri olmakla beraber gelişmeye başlamıştır.

Tarihin sayfalarını yapraklarken ortaya gerçekler çıkıyor ki XIV. yüzyıldan XX. yüzyıla kadar süren zaman diliminde, Osmanlı mimarisi Kosova'nın genel mimarisinde egemen olmuş, bu mimariye kendi mührünü vurmuştur. Bununla birlikte Prizren'de Osmanlı Türkleri'nin gelmeleri ve yerleşmeleriyle çok sayıda yeni Osmanlı mimari eserleri inşa edilmiş ve insanların hizmetinde bulunmuşlardır.

Devirlerin değişmesiyle, aslında Balkanlar'dan ve Kosova'dan Osmanlı yönetiminin çekilmesiyle halkın yaşam tarzı değişmeğe başlamıştır. Bu değişmeler, Balkan topraklarında Osmanlı döneminde inşa edilmiş Türk mimari eserlerini de etkilemiştir. Bu eserler uzun bir süre kendi hallerine bırakılmış, insanlar tarafından terkedilmiş ve çoğu da zamanın yıkıcı etkisine dayanamayarak yıkılmıştır.

Kosova'da mevcut olan Osmanlı mimari eserleri hakkında çok sayıda yazılar yazılmış, koleksiyonlar yapılmış ve kitaplar basılmıştır. Ben ise bu çalışmada sadece Prizren'de zamanın yıkıcı etkisine dayanamamış ya da kimi insanların bilimsizliği ya da kasıtlı davranışları yüzünden yok olmuş Osmanlı mimari eserlerinin bir zamanlar mevcut olduklarını ortaya atmak, yeniden tarihin sayfalarına sığdırmaktır.

¹²³ Türkolog, yazar, şair, araştırmacı, KTAD Sekreteri:

227076

Title of the original:
Gjini Gaspër, Ipeshkvia Shkup-Prizren nëpër shekuj, DRITA, 1992

GJINI GASPER

26 Ağustos 2015

Translated by:
Avni SPAHIU

Editor:
Msgr. Mark SOPI, bishop

THE SHKUP-PRIZREN DIOCESE THROUGH CENTURIES

Prizren (160200)

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	227076
Tas. No:	282.94974 GAS.1

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

Publisher:
«DRITA» - PRIZREN

Drita

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

ANDIKTAN
OKÜMAN

3933 HALILI, Sc.Batjar. The culture and tourism in the
city of Prizren (socio-cultural psychological and
antopological [sic] reflection). *Mediterranean
Journal of Social Sciences*, 4 iv (2013)
pp. 205-207. Kosovo.

Prizren
160200

28 Temmuz 2015

160200

PRİZREN

-
- 1 ESİN TOKMAK, Prizren'deki 19. yüzyıl Osmanlı dönemi kamu yapılarının incelenmesi ve Prizren eski posta ve telgraf binası için koruma önerisi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2012

 - 2 FETNAN DERVİŞ, XVIII.-XIX. yüzyıllarda prizren:Siyasi ve sosyo-ekonomik tarihi, İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2007

 - 3 HANİFE ALACA, 55 numaralı Mufassal Defter'e göre XVI. yüzyıl sonlarında Prizren, Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2011

 - 4 SEBİL PAJKO, Kosova Geleneksel Konutlarının Osmanlı Sivil Mimarisindeki yeri ve Prizren Şehzade Musa Konağı Örneğinde Koruma Yaklaşımı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2011

 - 5 VALA SYLEJMANI, 1844 tarihli nüfus defterlerine göre Prizren kazası, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2013

21 Eylül 2014

ARAŞTIRMA YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

1480 KATIĆ, Tatjana. The *Sancak* of Prizren in the 15th
and 16th Century. *OTAM: Ankara Üniversitesi
Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi
Dergisi*, 33 (2013) pp. 113-138.

Prizren
100200

Prizren
160200

„ПРИЗРЕНСКАТА ЛИГА“ СПОРЕД ИЗВЕШТАИТЕ
НА СТРАНСКИТЕ КОНЗУЛИ

Општествено-економските промени во Отоманската империја во врска со пробивот на европскиот капитализам имале одраз и врз албанското население. Приливот на големи количества разновидни стоки на албанските пазари, а особено луксузните од Европа, довел до наголемување на потребите на албанските феудалци (бегови). Меѓутоа, албанските и турските спахии во Албанија, кои биле и главни консуматори, во условите на поразите што ги трпела турската војска на европските фронтови, не биле во состојба да ги купуваат европските стоки и да ги подмируваат своите наголемени потреби. Грабежот како главно средство за богатење, во време на турското отстапување, бил прекратен, а затворениот тип на натуралното стопанство во земјата не давал парични средства потребни за купување на европски стоки. Под притисок на овие фактори, турскиот феудален систем, во кој биле целосно вклучени и албанските феудалци, базиран врз натуралното стопанство, тргнал кон радикални промени. Албанските и турските феудалци со желба да ги подмират своите парични потреби, настојувале да создадат такви односи, кои би им гарантирале постојани извори на приходи за удобен живот. Тие започнале да се интересираат за земјоделското производство, преку кое единствено можеле, во новите услови, да дојдат до парични средства. Спахиите тргнале кон постојните феудални односи во земјата, претворувајќи ги спахилаците во чифлици, а себе во чифлик-сајбии. Албанските селани, како чифликчии, лишени од земјата, претставувале некој вид селски пролетаријат. Биле принудени да работат на чифлиците било како аргати, било како ајлакчии (месечари), било како јаракчии или кесимчии (наполичари). Се разбира дека најнапред од целокупниот производ се вадел десеток за царот, потоа семе, кое било сопственост на бегот, потоа дел за субашите и сејмените, па што остане се делело на половина со бегот (чифлик-сајбијата или закупникот).

Процесот на претворање на спахилаците во чифлизи не одел толку лесно, бидејќи централната турска власт во Цариград во чифлик-сајбијскиот систем гледала тенденција за осамостојување на одделните бегови, па дури и паши, како што бил

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKUMAN

03 Mars 2014

D3034

mak gerekir. Bu gelişme'de, 93 Harbinden sonra adada kurulan eğitim kurumları da önemli bir rol oynamıştı⁴⁴.

Tarihi veriler ve dilbilgisi ışığında Giritli Müslümanların "Türk" olduğunu kabul etmek zordur. Girit Müslümanlarının kaderi arasıra tarih açısından "ibret verici" olarak gösterilir. Bu doğrudur. Başka bir şey de ilâve edebiliriz: İnsanlar sık sık kendi kaderlerini tayin etmekte özgür değilseler de, kimlik arayışlarında şartıcı sonuçlar elde edebilirler. Bu sonuçların gözönüne alınması, tarihçi için de faydalı olabilir.

XI. TÜRK TARİH KONGRESİ
Ankara: 5-9 Eylül 1990.
Kongreye Sunulan Bildiriler, c. V
Ankara-1994. s. 2115-2123.
DN: 29142-5.

956.004

TÜR. T

12 KASIM 1996

⁴⁴ Bk. *Sada-ya Girit*, No. 11, 5 Haziran 1907, s. 1. Gazeteden öğrendiğimize göre, o dönemde Kandiya, Hanya ve Resmo'da birer Mekteb-i Sübyan, Rüşdiye ve İdadiye kurulmuştu. Okul hayatı hakkında ks. *İki Neslin Tarihi*, s. 15 "Kandiya İdadisinde", s. 22-24 "Mektep" vs.

PRİZREN ŞEHİRİ, İSLAMİYET VE HİRİSTİYANLIĞIN BERABER YAŞAMININ BİR ÖRNEĞİ

OLGA ZİROJEVIÇ*

Prizren'in en tanınmış şairi Suzi Çelebi, eseri *Gazavatnamesi*'nde Ali Bey Mihaloğlu ile güzel Mariya arasındaki aşk macerasını anlatırken, şiirde tamamen özel yaradılış şeklini uygulamaktadır. Mariya, herhalde Vlah Voyvodası Radul'ın kızı olacak, sadık kız arkadaşıyla birlikte ayin yapmak için eski Hıristiyan manastırına gelmektedirler. Suzi'nin anlattığına göre; Türklerden bir yiğit ortaya çıktığı zaman, manastır rahiplerinin bu yiğidin resmini manastır duvarlarına çizmeleri adettendir. Böylece bu kilisenin duvarlarını İsa Bey'in, Hasan Beyoğlu'nun, Bali Bey Malkoçoğlu'nun, Ahmet Bey Evrenesoğlu'nun ve nihayet XV. yüzyılın ikinci yarısında yaşamış olan meşhur akıncı komutanı Ali Bey Mihaloğlu'nun resimleri süslemektedir. Ali Bey Mihaloğlu'nun resmi gören Mariya ona delicesine aşık oluyor.

Prizren'in bu meşhur şairini zamanın karanlıklarından kurtaran Rus kökenli ünlü Yugoslav Türkoloğu Aleksije Olesnicki şairin bu tür imajinasyonunda, onun Hıristiyan, daha doğrusu Sırp kökenli olduğuna dair bir işareti görmektedir. Olesnicki kendi eserlerinde; "acaba Suzi, bugün bile muhteşemlikleri ve güzellikleriyle seyircileri etkileyen manastır duvarlarındaki resimleri seyrederken, Prizren, Deçan, İpek, Mileşeva ve diğer yerlerdeki manastırların kurucuları olan eski Sırp hanedanlarının resimlerini mi seyretmektedir" diye sormaktadır¹.

Olesnicki'nin ifadesine göre bu eserde "Yugoslav özelliğine" dair diğer teyitler de mevcuttur. Aslında, doğu dillerinde yaratan yerli yazarların eserlerinde Sırp halk şiirinin etkisini Saffet Bey Başağaç de farketmiştir². Öte yandan Suzi'nin Hıristiyan kökenli olduğunu kanıtlayan başka bir

* Çev.: Skender İbrahim

¹ Aleksije Olesnicki, *Suzi Çelebi iz Prizrena turski pesnik istorik XV-XVI veka. Glasnik Skopskog naučnog društva XIII*, Skoplje 1934, 72.

² Zemał Čehajić, *Pogovor knjiži Safet-bega Başağaçia, Bošnjaci i Hercegovci u islamkoj književnosti*, Sarajevo 1986, 282-85.

BALKAN AYDINLARI ve YAZARLARI YAYINLARI: 18
Araştırma – İnceleme dizisi: 4

KOSOVA – PRİZREN’DE OSMANLI ESERLERİ
Mr. Hamit ALTIPARMAK 'ın Tüm Bilimsel Çalışmaları

Birinci Basım: Aralık, 2001

Yayın Yönetmeni:
Osman BAYMAK

Yayına Hazırlayan:
Osman BAYMAK

Teknik Sorumlu:
Zarife ARINLIU

Kitaptaki fotoğraflar:
Altay Suroy RECEPOĞLU

Dizgi:
Feriha MECO

Baskı - Cilt:
“KOSOVA” basımevi
Prizren – KOSOVA

İsteme adresi:
BAY YAYINLARI
Luiç Gurakuçi 24/A
38400 Prizren – Kosova

Tel&Fax: 00381 29 32 453

196 HAZİRAN 2003

MR. HAMİT ALTIPARMAK 'IN
TÜM BİLİMSEL ÇALIŞMALARI

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	87079
Tas. No:	724-95607 ALT. K

KOSOVA – PRİZREN’DE
OSMANLI ESERLERİ

Araştırma – İnceleme

Hazırlayan: Osman BAYMAK

YAYINLARI
Prizren, 2001

**LA CONFERENCE SCIENTIFIQUE
CONSACREE AU 100 ANNIVERSAIRE
DE LA LIGUE ALBANAISE
DE PRIZREN**

Exposés et communications
faits dans la Section d'Histoire

Prishtina
6 — 9 juin 1978

Prishtina, 1981

**KONFERENCA SHKENCORE
E 100 - VJETORIT
TË LIDHJES SHQIPTARE
TË PRIZRENT**

Referate dhe kumtesa
të mbajtura në Seksionin e Historisë

Prishtinë
6 — 9 qershor 1978

Prishti

26 OKAK 1985

IRCICA
21571/1

I

genealogical tree of the Rotulla Pashas; S. Nenadović, *Dušanova zadužbina Manastir Svetih Arhandjela kod Prizrena*, Belgrade 1967 (= *Spomenik Srpska Akademija Nauka i Umetnosti*, cxvi, N.S. 18); K. Özergin, H. Kaleşi, I. Eren, *Prizren kitabeleri*, in *Vakıflar Dergisi*, vii (1968), 75-96; P. Bartl, *Die albanische Muslime zur Zeit der nationalen Unabhängigkeitsbewegung 1878-1912*, Wiesbaden 1968 (on the League of Prizren); Nimetullah Hafiz, *Prizrenli Şeyh Hacı Ömer Lutfi ve onun edebi yapıtları*, in *Sesler*, no. 60 (Skopje 1971), 57-65; H. Kaleşi, *Najstariji vakufski dokumenti u Jugoslaviji na Arapskom jeziku*, Priština 1972, 257-74 (on the identity of the two Sinân Pashas); Madžida Bećirbegović, *Prosveteni objekti islamske arhitekture na Kosovu*, in *Starine Kosova*, vi-vii (Priština 1972-3), 81-96; Roksanda Timotijević, *Crkva Sv. Spasa u Prizren, same Starine*, in *ibid.*, 65-79; H. Kaleşi-I. Eren, *Prizrenac Mahmud-Paša Rotul, njegove zadužbine i vakufnama*, in *ibid.*, 23-64; Selami Pulaha, *Nahija e Allun-İlisë dhe popullsia e saj në fund të shekullit XV*, in *Gjurmime Albanologjike*, i (Priština 1972), 194-272 (French résumé; shows early presence of Albanians in Prizren area); Nimetullah Hafiz, *Hacı Ömer Lutfunun tarihi eserleri*, in *VIII. Türk Tarih Kongresi*, ii, Ankara 1981, 1216-22; Džemal Čehajić, *Derviški Redovi u Jugoslovenskim Zemljama*, Sarajevo 1986; Jusuf Sureja, *Prizrenski turski govor*, Priština 1987; A. Popović, *Les dervisches balkaniques. I. La Rifaiyya*, in *Zeitschrift für Balkanologie*, xxv/2 (Berlin 1989), 167-98; II, in xxvii/2, 142-83; art. *Aşik Çelebi*, in *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, iii, İstanbul 1991, 549-50.

The Ottoman *tahrirs* from 1530, 1550 and 1570, and the *džizye* and *'awârid defters* from 1591 and 1643, preserved in the Başbakanlık Arşivi in İstanbul, have not yet been published. (M. KIEL.)

PROCLUS [see BURUKLUN].

PTOLEMY [see BAŦIA.MIYŦS].

⊗ P'U SHOU-KENG, Chinese Muslim merchant and official. Although somewhat neglected by classical Chinese and Muslim writers, P'u Shou-keng, whose surname was probably derived from Arabic "Abū", was born in the mid-13th century. As to his place of origin, one theory suggests he was born into a sinicised Central Asian family that had settled in Sze-chuan during the early Sung and later moved to Ch'üan-chou (known as Znytün to Muslim and Western travellers in mediaeval times [see AL-ŞĪN]). Another has it that his family migrated there from Champa in Southeast Asia in the second half of the Sung period. The third, and most likely, maintains that he was from a South Arabian family who had settled in Kuang-chou.

P'u was one of the wealthiest sea traders in the provinces of Fu-kien and Canton. In about 1250 A.D. he was appointed as Superintendent of Shipping Trade in Ch'üan-chou, a post he held for thirty years. Through this post he monopolised trade profits and amassed great wealth. However, towards the end of the Sung, his defection to the Mongols (attributable to his anger at the misappropriation by the Sung court of his personal fortune to finance the war against the Mongols) led directly to the Mongol conquest of all China. Following the establishment of the Mongol-Yüan Dynasty, P'u was appointed Commissioner for Infantry and Cavalry for Defence and Attack. Later he became Assistant Civil Councillor of Kiang-si Province and in 1281 one of the two Executive Assistants of the Fu-kien Provincial Secretariat. Thereafter he is little mentioned in sources and doubtless at some point died. His family flourished in government posts throughout the Yüen period.

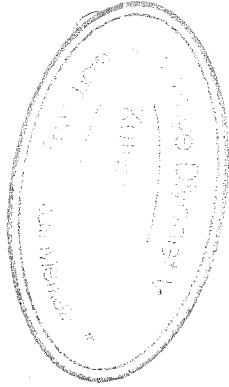
P'u and his family were devout Muslims, sponsoring Muslim communities in Fu-kien, donating money to repair Ch'üan-chou city wall and *wakf* land for Muslim cemeteries. P'u's son donated money for the reconstruction of the city's Ch'ing-chin-ssu mosque. Ch'üan-chou became the biggest trade port and important centre for Muslim missionaries and travellers to China. During the Ming period (1368-1644), however, its significance declined and P'u's descendants were banned from civil posts by the Ming rulers on account of his previous disloyalty to the Sung. One, however, distinguished himself as a writer during the Manchu-Ch'ing period (1644-1911). P'u Sung-ling's *Liao-Chai Chih-i* ("Strange tales from a Make-up Studio") contains Central Asian characters and reflects many Islamic traditions.

Bibliography: Chang, Hsiu-min, *Chan-ts'eng Jen Chams Yi-ju Chung-kuo Kao* ("On the Cham people's migration into China"), in *Hsüeh Yüen*, ii/7 (1948), 41-59; Ch'en, Mao-jên, *Ch'üan-nan Tsa-chih* ("Miscellanea on South Ch'üan-chou"), in *Pao-yen-chai Mi-ji*, vol. x, reprint of *Shêng-shih Shang-chai* edition, Taipei: Yi-wen [n.d.]; Fujita, Toyohachi, *Yule Shi Chü Malco Polo Kikō Hōsei Nisoku* ("Two corrections to H. Yule's *Ser Marco Polo*"), in *Tōyō Gaku Ho*, iii (1913), 443-8; Huai, Yin-pu (eds.), *Ts'ung-hsiu Ch'üan-chou Fu-chih* ("Revised gazetteer of Ch'üan-chou") 4 vols., repr. of 1870 edition, Tainan: City Archive Office, 1953; Kuwabara, Jit-suzō, *On P'u Shou-keng*, in *Memoirs of the Research Department of Tōyō Bunko*, ii (1928), 1-79, vii (1935), 1-104; Lo, Hsiang-lin, *P'u Shou-keng Chuan* ("Biography of P'u Shou-keng"), Taipei: Chung-hua Wen-hua Publisher, 1955; Sugimoto, Naōjirō, *Najuku no Kokuski Mondai* ("On P'u Shou-keng's nationality"), in *Tōyōshi Kenkyū*, xi/5-6 (1956), 66-76). (CHANG-KUAN LIN)

⊗ PÜNA, now officially *Püne*, conventional European rendering Poona, a city of South India located in a District with the same name, on the Dakhan plateau, at 18° 31' N. latitude and 73° 51' E. longitude. The Püna district is first mentioned in Rāṣṭrakuta inscriptions of the 2nd/8th century as *Punya Viśhaya* and *Punaka*, which had "a thousand villages." The town can be identified for the first time in the *Punaka-uddi* of another Rāṣṭrakuta inscription of the 4th/10th century. According to local tradition, Püna was a hamlet of about fifteen huts in 613 A.D.

There are no historical records concerning Püna from the 5th/11th to the 8th/14th centuries. During the reign of 'Alā' al-Dīn Khaldī [see KHALDĪS], the Sultan of Dihlī from 696/1296 to 716/1316, Püna came under Muslim control. Hindu temples were now converted into *dargāhs*, the town became a Muslim *kaṣaba* and a military base surrounded by a mud-wall. Within the wall there were the Muslim army and a few villagers, outside were the Hindu cultivators, traders, village officials, and brahmins. Püna commanded the communications to its immediate hinterland, the Maval Hills, but was not situated along any of the major trade routes of the Dakhan. The *kaṣaba* was subsequently included in the Bahmanī Sultanate [q. v.], from the 8th/14th century onwards, and in the Nizām Shāhī Sultanate [q. v.] in the late 9th/15th and early 10th/16th centuries, both Dakhan-based Muslim powers, which did not, however, make Püna their capital. The Russian traveller Nikitin mentions Djunnar, not Püna, as the main town, while travelling through the area in the late days of the Bahmanī Sultanate.

In 1004/1595 the *kaṣaba* of Püna, with its surrounding district, was part of a *djāgīr* [q. v.] conferred by the

Kemalçık'ta çok bereket!
Latinlik, dümdüzlüksün!
Sen Taşlıcam pek genişsin!
Güzel Mara, yoktur eşin!
Bana bolca su vermişsin,
Vermişsin ki, gücüm yetmiş,
Duymuş düşman, hem farketmiş,
Vakit işte, ölüm yakın,
Ağlayayım deme sakın!"
Sonra gene zincirlendi,
Moriç İbro, Moriç Paşa,
Ayak ayak kente indi,
Zindan zifir, şıp koydular,
Ağa sesin' duyurtular,
Vakit akşam, emir belli,
Dizdar ağa, uzun dilli:
„Gelsin hemen Moriç erler,
Urgan, ipek, güçlü eller!"
Kardeşleri çıkardılar,
Urganları buyurtular,
Moriç Paşayı boğdular,
İbro gördü, duygularıdı,
Dizdar ağa, mayalandı:
„Moriç İbro, acımdın mı,
İçin için yakındın mı?"
İbro hemen yanıtladı:
„Çok acıdım kardeşime,
Anam için canım yandı!"
Sonra yeni emir, buyruk,
İbroya da boğuntuluk!
Ve böylece Moriçleri
Boğdu ağanın erleri.
Kapdı dışı eylediler,
Kurşun sıkıp nam ettiler,
Duydu bunu koca ana,
Vardı zindan kapısına,
Geldi, gördü evlatların
Boğuk, ölü, narın narın,
Yatarlar öyle eli bağlı,
Boğazlanmış, ipek, şallı.
Gördü kadın, vahlar dedi,
Yere düştü, canın verdi.

(Türkçesi: HASAN MERCAN)

ÇEVREN, yıl: XII / sayı: 50, Pristina-1985
s. 47-51 P. 458

Suzan DIRDOVSKI

Prizren'de Sinan Paşa Camiinin Sanat ve Tarihçesi

Yugoslavya'da, Osmanlı Hükümdarlığı devrinden kalma tarihi ve kültür değeri olan büyük bir sayıda İslam anıtları (eserleri) muhafaza edilmiş bulunmaktadır. Bu anıtların en önemlilerinden biri de, 1615 yılında inşa edilmiş olan Prizren'deki Sinan Paşa camii'dir.

Aslında, bu dönem, Osmanlı Sanatı'nın zirveye ulaştığı döneme rastgelmektedir.

Osmanlı hakimiyeti altındaki Prizren şehri çok önemli kültür merkezlerinden biri idi. Ortaçağ'ın Hristiyan geleneklerine göre gelişmesine devam etmekle birlikte, bu kültürün yanı sıra, yeni İslam kültürünün de parlamasına (çiçek açmasına) olanak yaratılmıştı. Prizren hakkında şimdiye kadar yayınlanmış bulunan en eski yazılı belgelerden biri, Osmanlı — Türk devrindeki İslam Kültürü ile ilgili 1513 yılına dayanan Suzi'nin vakıfnamesidir. Bu vakıfname, XVI yüzyılın başlangıcından itibaren, Prizren'in zanaatçılık, dini eğitim ve öğretim alanında bir hayli ilerleme kaydetmeye yüz tutmuş olduğunu, sıhhatli verilere dayanarak kanıtlamaktadır. Ünlü Türk tarihçisi, gezi yazarı ve tanınmış şair Suzi Çelebi'nin Prizren'li olduğunu bu vakıfnameden öğrenmiş bulunuyoruz. Bu saygı değer kişi, Prizren'de bizzat bir cami inşa etmiş, bir ilkokul (mektep) kurmuş ve burada öğretmenlik yapmış, bir yığın kitap kütüphaneye vakfetmiş,

141

175712

949.73

DER,0

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

XVIII-XIX. YÜZYILLARDA
PRİZREN:
SİYASİ VE SOSYO-EKONOMİK TARİHİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

FETNAN DERVİŞ
2501980016

Prof. Dr.
Kemal Beydilli

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	175712
Tas. No:	949.73 DER,0

DANIŞMAN
PROF.DR. İDRİS BOSTAN

10 0 EYLÜL 2006

MADDİ YATIRIM İNDİKTAN
SOMRA DEĞERİ KÜMÜMAN

İSTANBUL – 2006

- BOA. Y.EE, Dosya no; 12, Gömlek no: 36.
 BOA, İrade Hariciye, Dosya no:261, Gömlek no:17
 BOA. İrade Dahiliye, Dosya no: 835, Gömlek no: 67168
 BOA. İrade Dahiliye, Dosya no: 842, Gömlek no: 67709
 BOA. İrade Dahiliye, Dosya no: 1171, Gömlek no: 91587
 BOA. MV, Dosya no; 22, Gömlek no: 59.
 BOA, İ.TAL., Dosya no: 4, Gömlek no: 1310 /S-159.

Gazeteler

Dersaadet Ticaret Odası Gazetesi

Araştırma Eserleri ve Makaleler

- Atasoy, Sümer, "Türkiye'de Müzecilik", *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, C.6, İstanbul 1983.
 Gerçek, Ferruh, *Türk Müzeciliği*, Ankara 1999
 Gündüz, Filiz, "Osman Hamdi Bey", *Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.33, İstanbul 2007.
 Eyice, Semavi, "Çinili Köşk", *Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.8, İstanbul 1993.
 Epikman, Refik, *Osman Hamdi: 1842-1910*, İstanbul 1967.
 Karaduman, Hüseyin, "Belgelerle İlk Türk Asâr-ı Atika Nizamnamesi", *Belgeler, Türk Tarih Belgeleri Dergisi*, C. XXV, s.29, Aralık 2004.
 Madran, Emre, "Osmanlı İmparatorluğu'nun Batılılaşma Sürecinde Kültür Varlıklarının Korunmasına İlişkin Yasal Düzenlemeler", *Türkler*, C.15, Ankara 2002.
 Mansel, Arif Müfit, "Osman Hamdi Bey" *TTK Belleten*, XXIV/94, Ankara 1960.
 Ogan, Aziz, *Türk Müzeciliğinin 100. Yıldönümü*, İstanbul 1947.
 Ortaylı, İlber, *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*, s.260.
 Mumcu, Ahmet, "Eski Eserler Hukuku ve Türkiye", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XXVI, S. 34.
 Shaw, M. K. Wendy; *Osmanlı Müzeciliği Müzeler, Arkeoloji ve Tarihin Görselleştirilmesi*, İstanbul 2004.
 Su, Kamil, *Osman Hamdi Bey'e Kadar Türk Müzesi*, İstanbul 1947.
 Şahin, Gürsoy; "Avrupalıların Osmanlı Ülkesindeki Eski Eserlerle İlgili İzlenimleri ve Osmanlı Müzeciliği", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Araştırma Dergisi*, c.26, sayı 42, Ankara 200.
 Yücel, Erdel "Müze", *Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 32, İstanbul 2006.

Özet

Osmanlı Devleti'nin idarî yapısında sancak temeline dayanan bölümlenme, eyaletlerin varlığına rağmen XIX. yüzyıla kadar devam etmiş, ancak Tanzimat'tan sonra taşradaki örgütlenme vilâyet esasına göre düzenlenmiştir. Tanzimat'tan sonra vilâyetlerin idarî teşkilâtı kadar mekânsal organizasyonunda da değişiklikler görüldü. Bu değişikliklerin hepsi merkeziyetçi bir idarenin yerleştirilmesi gayesiyle yapılmıştır. Ancak XIX. yüzyılda hız kazanan toprak kayıpları da bir takım idarî düzenlemeleri beraberinde getirmiştir.

Balkanların önemli merkezlerinden biri olan Prizren de idarî değişikliklerden nasibini almıştır. XIX. yüzyıla kadar sancak merkezi olan Prizren, mevcut koşullara göre kimi zaman vilâyet kimi zamanda sancak statüsü verilmiştir. İdarî alanda yapılan yenilikler sonucu 1868'de kısa süreliğine merkezi yine Prizren olan Prizren Vilâyeti tesis edilmiştir. Ancak mevcut şartlar göz önünde tutularak 1874 tarihinde Prizren Vilâyeti lâğvedilerek önce Manastır sonra da Kosova Vilâyeti'ne bağlı altı sancaktan biri olmuştur. 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı ve sonrasında imzalanan Berlin Antlaşmasıyla Prizren'in idarî yapısında sık sık değişiklikler yapılmıştır. Hatta bu değişiklikler zaruretten dolayı o kadar sıklıkla yapılmıştır ki bazen bir yerleşim biriminin idarî durumunun takibini zorlaştıracak düzeyde olmuştur. Tüm bu gelişmelere rağmen Prizren, sancak statüsünü Osmanlı idaresi süresince hiç kaybetmeden muhafaza etmiştir.

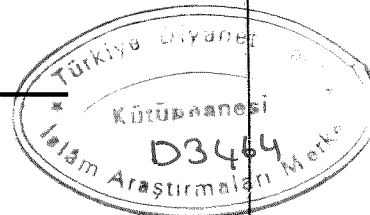
Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Kosova, Prizren, Berlin Kongresi, Vilayet

The Administrative Structure of Prizren Sanjak Between 1864-1912

Abstract

Partitioning, which was based on sanjak style in administrative structure of the Ottoman Empire, continued to 19th century despite the presence of Ottoman Empire's states. However, the organization of the state, which was taken place after the *Tanzimat* Reforms, shaped with

* Araştırma Görevlisi, Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
 yigit21@hotmail.com

19th century. In 1812, France opened a consulate there, followed soon afterwards by other powers, including (in 1889) the kingdom of Serbia. In ca. 1836, the town had a population of about 9,000 (the figures cited in the course of this century vary between 9,000 to 12,000), and it was often described as "a small town fortified by a double wall, and rather dirty in appearance". But it was also mentioned as an important trading centre "between Sarajevo and Istanbul", where two fairs were held annually (in April and in September), frequented by merchants "coming from Niš, Bosnia, Albania, Edirne and Salonica". After the two great fires of 1859 and 1863, which seriously damaged the town, there was only one fair annually held in the second half of May and lasting for two weeks, frequented by traders "from Sarajevo, Skadar, Peć and Prizren" (hence within a much more restricted radius). Despite a famed body of local artisans, the town's economy continued to decline, especially as the "local Turks" (in reality, more Muslim Albanians than Turks proper) in 1873 prevented the line of the railway coming through the town, thus cutting Prishtina off from its commercial relations with Skadar and Sarajevo. At that time, afterwards "hardly anything except sheep and goat skins" were exported from it. However, in 1877 Prishtina became the seat of the newly-created *wilāyet* of Kosovo (in place of that of Prizren), but not for long, since a dozen years later, in 1888, the seat of the province was transferred to Üsküb/Skopje, and Prishtina became once more a mere *palanka*. During this short period (1877-88) there appeared at Prishtina five *Sālnāme-yi wilāyet-i Koşowa* (in 1878-9, 1882-3, 1884-5, 1886-7 and 1887-8), forming an interesting historical source which has not yet been sufficiently utilised. During the period between Serbian-Turkish Wars of 1876-8 and the Balkan Wars of 1912-13, the more or less continuous terror perpetrated by the local Albanian governors (often in open or latent conflict with the Ottoman central government) on the local Orthodox Serbian population of the town reached heights of savagery. In ca. 1910 Prishtina had (according to J. Cvijić) "about 4,000 houses, Albanian, Serb, Jewish, Gypsy and Čerkes, including 3,200 of Muslims, 531 of Orthodox Christians and 65 of Jews".

The town was liberated by the Serbian army of 1912. From this time onwards there began an exodus of the local Muslim population which continued all through the First World War and even after it. In 1913 the town had 18,174 inhabitants. In 1915, Prishtina was occupied by the Bulgarian army, then again liberated by the Serbian one in 1918. From then till 1941, it formed part of the "Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes" and then of the "Kingdom of Yugoslavia". During 1941-4 it was incorporated (with the entire region of Kosovo and of Metohija) into a Fascist "Greater Albania", at that time under Italian and then German domination.

After the end of the Second World War, it formed part of the "People's Federal Republic of Yugoslavia" as the main town of the "Autonomous Region of Kosovo and Metohija" (and then simply, "of Kosovo"). As the cultural and political centre of the Albanian minority in Communist Yugoslavia, during this latter period it played a preponderant role in the more or less clandestine (but in fact upheld in a perfectly obvious fashion by the Titoist authorities) action aimed at making the non-Albanian population of the region (Serb, Montenegrin and Turkish) flee by terror and intimidation or simply by demographic pressure, an action marked by various abrupt changes

of policy, but one in the end successful. As a result, the Albanian population (which is 95% Muslim and 5% Catholic) now forms 90% of the total population of Kosovo and Metohija. Prishtina is now the seat of the official "Muslim community of Serbia" and of a *madrasa* (of lower rank in relation to that of Sarajevo), the "Alaudin medresa", where instruction is given in the Albanian language. The Albanian Muslim religious journal called *Edukata Islame* (which is generally considered as a version, meant for the Albanian population of the region, of the official Yugoslavian Muslim journal, *Glasnik Vrhovnog Islamskog Starješinstva* of Sarajevo) appears there and also a Muslim annual in Albanian called *Takvim*.

Bibliography: V. Radovanović, art. *Prishtina*, in *Narodna Enciklopedija*, Zagreb 1928; O. Savić, art. *Prishtina*, in *Enciklopedija Jugoslavije*, Zagreb 1965, vi, 619-20; *Kosovo nekad i danas/Kosova dikur e sot* (a collective work published in Serbo-Croat and Albanian), Belgrade 1973, 853 ff.; *Istorija srpskog naroda* (collective work, still in course of appearance), i-vi, Belgrade 1981-6, see index. (A. POPOVIĆ)

PRIZREN (in Ottoman Turkish orthography, Perzerin), the second largest city of the former Yugoslav autonomous district of Kosovo-Metohija with about 40,000 inhabitants, the greater part of which are Albanian-speaking Muslims, the remainder Orthodox Serbians, Muslim Turks, Orthodox Vlachs, Roman Catholic Albanians and some Gypsies. Prizren is the only trilingual city of the Balkans. Until the dismemberment of Yugoslavia, Albanian, Serbian and Turkish were fully recognised, with newspapers and periodical published in all three languages and trilingual street name plaques. Till today, Prizren preserved its Ottoman physiognomy of the 19th century better than any other city of the Balkans, entire districts being placed under protection of the law on monuments of culture.

In Ottoman times (1455-1912), Prizren was one of the largest cities of the Balkans interior and was an Islamic centre of considerable importance, possessing dozens of mosques and baths, a number of *medreses* and dervish convents of no less than seven different orders (among which is the *Āsitāne* of the *Karabāshiyiye* branch of the *Khalwatiyye*) and a library with many old Islamic manuscripts. It was the centre of a *sandjak* throughout the Ottoman period, and a number of important poets and writers of Ottoman literature lived and worked in this city.

Prizren is situated at the southern edge of the fertile plain of Metohija, at the place where the small river Bistritsa (a tributary of the Beli Drim) comes out of the picturesque Duvška Klisura (gorge). The town is partly built on the northern slopes of the Shar Mountains, beneath the ruins of a huge mediaeval and Ottoman citadel, and partly in the plain. Prizren is situated 55 km/34 miles north-west of Üsküb/Skopje and 125 km/77 miles east of the important north Albanian city of Iskenderiye/Shkoder, with which it is linked by a good road over a pass through the Albanian mountains, one since 1912 largely disused, however.

According to C. Jireček and those following him, the present town is the successor of the Roman city of Theranda; but extensive archaeological research in the present town has found nothing older than the Middle Byzantine period. The town is first mentioned in 1019 as the seat of an Orthodox bishop. It seems that between 1169-90, as a result of the Serbo-Byzantine wars, the town was in Serbian hands. In this last-mentioned year it became again Byzantine, and in 1204 it was included in the Second Bulgarian Empire. In the mid-13th century, when the Bulgarian

160200
PRIZREN

Dergi / Kitap
Kütüphanesi - İstanbul

20 OCAK 1994

OSMANSKA KNJIŽEVNOST MUSLIMANA IZ JUGOSLAVENSKIH ZEMALJA:
O NEKIM METODOLOŠKIM PROBLEMIMA

Izučavanje osmanske književnosti* muslimana iz jugoslavenske regije ima mnogobrojne poteškoće, i to usprkos postojanju više stotina članaka, desetak značajnih djela i nekoliko monografija.

Tako na primjer, dugo vremena je vladala velika konfuzija, ne samo u onome što se odnosi na njene granice i na njenu vrijednost, nego također i u onome što se odnosi na izbor istih autora koji se obrađuju.

Najavljeni referat sadržava nekoliko refleksija na utvrđene metodološke probleme i na istraživanja obavljena u okviru moje službe predavača u »Ecole Pratique des Hautes Etudes IVe Section« (istorijske i filološke znanosti) nazvana »Muslimanske balkanske kulture«.

* Govor je ovdje svakako o »osmanskoj epohi«, kako se to podrazumijeva u francuskom, bez želje da se tome terminu

daje smisao »turske osmanske književnosti«, jer postoje tendencije da se to krivo shvati.

PRILOZI, o. 30, s. 369—379, 1980, SARAJEVO

SKENDER RIZAY
(Prištine)

XIXncu. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINDA KOSOVA
EYALETİNİN İKTİSADİ DURUMU

XIXncu yüzyılın ikinci yarısında bugünkü Kosova Eyaleti toprakları Kosova Vilâyetine bağlı idi. Kosova Vilâyeti 1877—1878 yılına dek 7 sancağa taksim edilmiş idi: Prištine, Prizren, Üsküb, Debre, Yeni Pazar, Niş ve Pirot (Şehirköy) sancağı. Ama 1879—1900 yılına dek Kosova Vilâyeti'nin 5 sancağı var idi: Prištine, Prizren, İpek, Üsküb ve Yeni Pazar sancağı¹.

Böylece, Kosova Vilâyeti'nin 7 sancağı, 37 kazası, 8 nahiyesi, 1.400 köyü ve 839.771 nüfusu vardı (1877—1878). Millet bakımından halkı Arnavut, Boşnyak, Sırb, Türk, Makedon ve Yahudi idiler². Bu milletler içinde en kalabalık olan Arnavutlar idi. 1878 yılında Niş ve Şehirköy sancakları müstakil Sırbija'ya verildi³. Bu suretle Kosova Vilâyeti darlaşmağa başladı.

1878 yılında Kosova Vilâyeti'nin nüfusu

Sancak	Nüfus
Prištine	62.890
Üsküb	104.123
Prizren	117.071
Yeni Bazar	131.488

¹ Public Record Office, London, F. O. 78/2620; The British Museum, London, *Accounts and Papers* (43), 1877, XCI, 91, 483—542; *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye Osmaniyye*, Istanbul, 1295 (H.), 331—347; *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye Osmaniyye*, Istanbul, 1926 (H.), 176—177; Arhiv SSIP-a, Beograd, *Političko odeljenje*, Pov. br. 209; Başbakanlık Arşivi, Istanbul, 353/540;

Memaliki Şahanelin Munkasem olduğu Sancakların ve her Sancağı teşkil eden kazaların Cedveleri.

² *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye Osmaniyye*, Istanbul, 1295 (H.), 331—347; *Kosova Vilâyeti Sâlnamesi*, 1314 (H.).

³ *Sâlnâme-i Devlet-i Aliyye Osmaniyye*, Istanbul, 1296. H., 176—177.